

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
ในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
People Participation in Local Tourism Management
in Prakhonchai District, Buriram Province

ลีนวัตร วาลีประโคน¹ วันชัย สุขตาม² และจिरายู ทรัพย์สิน³
Leenwat Waleeprakhon¹, Wanchai Suktam² and Jirayu Supsin³

Received : March 19, 2020; Revised : April 15, 2020; Accepted : April 16, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้การศึกษาวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 399 ราย ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.916 ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ จำนวน 30 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหาร, บุคลากร ผู้นำชุมชน ตัวแทนกลุ่มอาชีพ และประชาชน

¹นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Master of Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University, Thailand; e-mail : pongmanza@hotmail.com

²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University, Thailand.

³คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University, Thailand.

และนักวิชาการ ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มากที่สุดได้แก่ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.46$, $SD = 0.98$) น้อยที่สุดได้แก่ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 3.12$, $SD = 0.84$)

2) ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศต่างก็มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ปัญหา อุปสรรค ที่พบมากที่สุด ได้แก่ ขาดงบประมาณจากภาครัฐเข้ามาสนับสนุน ขาดการประชาสัมพันธ์ ความเข้าใจ และการดูแลรักษา แหล่งท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ รัฐควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุน มีการประชาสัมพันธ์ ปลุกจิตสำนึก สร้างความตระหนัก และช่วยกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ผู้นำต้องใส่ใจ ควรชี้แจงผลการดำเนินการให้ประชาชนทราบ และมีส่วนร่วม ได้รับผลประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

คำสำคัญ (Keywords) : การมีส่วนร่วม, ประชาชน, การท่องเที่ยว, อำเภอประโคนชัย, จังหวัดบุรีรัมย์

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to study public participation in local tourism management in Prakhonchai District, Buriram Province; 2) to compare the opinions of the people towards the participation of people in local tourism management in Prakhonchai District, Buriram Province classified by personal factors; 3) to study the problems, obstacles, and suggestions for public participation in local tourism management in Prakhonchai District, Buriram Province. This was mixed research between quantitative research and qualitative research. Research tools for quantitative research were consisted of questionnaire developed by the researcher to study public participation in local tourism management in Prakhonchai District, Buriram Province. There were 399 samples. Multistage sampling method was used. A reliability of quantitative questionnaire equal to 0.916. While the qualitative research has been using interview methods with key informants; the interviews were conducted with 30 informants using purposive sampling method. The informants were specified by

executives, personnel, community leaders, representatives, professional groups and people and academics.

The results of this research were revealed as follows:

1) public participation in local tourism management in in Prakhonchai District, Buriram Province in aspect of operations (= 3.46, SD = 0.98); the monitoring and evaluation was at the lowest level (= 3.12, SD = 0.84).

2) Comparison of public opinion on public participation in local tourism management in Prakhonchai District, Buriram Province classified by personal factors; it was found that overall different genders was not different. People with different age, status educational, occupations, and different incomes in general that had different opinions with the statistically significance were at the 0.05 level

3) Problems and obstacles of public participation in local tourism management in in Prakhonchai District, Buriram Province it was found that the most found were the lack of sufficient budget from the government to support, lack of continuous publicity, lack understanding in local tourism management lacked the maintenance of tourist attractions causing deterioration.

Suggestions ; the state with sufficient budget allocation; continuous public relations, cultivated awareness, raising awareness in the community to have loving and helping to maintain local tourist attractions was required. Community leaders must pay attention and the operation, should be explained to the public. There were activities for people to participate and receive benefits from local tourism management respectively.

Keywords : Participation, People, The Tourism, Prakhon Chai District, Buri Ram Province

บทนำ (Introduction)

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักของโลกที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสภาพการณ์โลกและพฤติกรรมของผู้บริโภคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยจึงต้องมีการปรับตัวตามกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไปและวางแผนการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดเพื่อรักษา

และพัฒนาขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวของประเทศจากการประเมินสถานการณ์และแนวโน้มของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งในตลาดโลก มีการเติบโตและขยายตัวอย่างต่อเนื่องการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งของมนุษย์ซึ่งส่วนมากเป็นการเดินทางเพื่อกิจธุระ เพื่อการค้า การราชการ และการเดินทางเพื่อพบปะสังสรรค์ซึ่งผู้เดินทางจะได้เห็นสิ่งแวดล้อมที่แปลกใหม่ต่างจากท้องถิ่นของตนเอง การท่องเที่ยวจัดเป็นจัดเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ส่งผลกระทบต่อทางบวกอย่างเห็นได้ชัดต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ทำให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้ การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตกับประชาชน เป็นปัจจัยพื้นฐานทางสังคมทางสังคมของท้องถิ่นที่มีผลต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีผลต่อการนำความเจริญไปสู่ภูมิภาคในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดสร้างระบบบริการพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Department of Tourism, 2556 : 1-2)

การจัดการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่นมักประสบปัญหาที่สวนทางกันระหว่างการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมกับการพัฒนาอยู่เสมอความเป็นจริงแล้วการท่องเที่ยวต้องพึ่งพาการอนุรักษ์เสมือนหนึ่งทรัพยากรที่มีค่าต่อการท่องเที่ยว ในทางตรงกันข้ามการท่องเที่ยวสามารถเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ ทั้งทรัพยากรทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมหากการท่องเที่ยวนั้นอยู่ภายใต้การจัดการและสำนึกที่ดี (Thailand Institute of Scientific and Technological Research, 1997 : 1-2) การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมาก่อให้เกิดผลกระทบในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทุก ๆ ฝ่ายทั้งภาครัฐเอกชน และประชาชน จึงต้องช่วยกันเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนการมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักสากลที่เป็นอารยประเทศให้ความสำคัญเป็นรากฐานและวิถีทางของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

การดำเนินการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ได้จัดตั้งกลุ่มบริการต่าง ๆ คณะกรรมการปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานการท่องเที่ยวในหมู่บ้านได้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบมาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามถึงแม้ชุมชนจะมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องแต่ไม่พบการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาระบบการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนา และเสริมสร้างความเข้าใจแก่กระบวนการท่องเที่ยวชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และกระแสการท่องเที่ยวของชุมชนและส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนและจะนำไปสู่ความยั่งยืนในปัจจุบันและในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรได้แก่ ประชาชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 182 แห่ง จำนวน 137,483 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 399คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) และการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่าง มากน้อยตามสัดส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งใช้ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ที่นัยสำคัญ .05

1.3 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้บริหาร บุคลากร ผู้นำชุมชน ตัวแทนกลุ่มอาชีพ ประชาชน และนักวิชาการ ที่อยู่ในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จำนวน 5 แห่ง ๆ ละ 6 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 จัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 เตรียมแบบสอบถามให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.3 นำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยลงไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติซึ่งประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ค่าเฉลี่ย(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคุมการบรรยายผลการศึกษา

4.3 วิเคราะห์ผลของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัยจังหวัดบุรีรัมย์โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ค่าเฉลี่ย(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่า t (t-test one samples) ค่า F (One - Way Anova) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคุมการบรรยายผลการศึกษา

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอ ประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวม และรายด้าน ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมรายด้าน (n=399)

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	(\bar{X})	(S.D.)	ความหมาย
ด้านการเสนอความคิดเห็นการวางแผน และการตัดสินใจ	3.38	1.04	ปานกลาง
ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ	3.46	0.96	ปานกลาง
ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์	3.24	0.96	ปานกลาง
ด้านการติดตามและประเมินผล	3.12	0.84	ปานกลาง
รวม	3.30	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ใน ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ มากที่สุด (\bar{X} = 3.46, SD = 0.98) รองลงมาได้แก่ด้านการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ (\bar{X} = 3.38, SD = 1.04) ส่วนด้านที่มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอ ประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการติดตามและประเมินผล (\bar{X} = 3.12, SD = 0.84)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ในภาพรวม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสนอความคิดการวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล มาคำนวณหาค่าสถิติ เอฟ(F-test) เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ปรากฏผลดังนี้

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ที่มีเพศต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันเช่นกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์โดยรวม พบว่า โดยรวมประชาชนที่มี อายุต่างกันมีสถานภาพต่างกัน มีระดับการศึกษาต่างกัน และที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.30, SD = 0.84) โดยมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ มากที่สุด (\bar{X} = 3.46, SD = 0.96) และมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยว

ชุมชนในพื้นที่ อำเภอ ประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามและประเมินผล น้อยที่สุด ($X=3.12$, $SD = 0.84$) อาจเป็นเพราะ ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมกับภาครัฐติดตามความก้าวหน้า การดำเนินงานของโครงการ การดูแลการใช้จ่ายในกิจกรรม/โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน และไม่ได้ติดตามกิจกรรม/โครงการและหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชน รวมทั้ง ไม่มีส่วนร่วมในเสนอความคิดการวางแผน และการตัดสินใจน้อย หน่วยงานของรัฐไม่ใช่หน้าที่ของประชาชนในชุมชนที่ต้องเป็นผู้ติดตามตรวจสอบ ประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการท่องเที่ยวนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Songthip (2014 : 126) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่าภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งทั้ง 4 ด้านนั้น ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์เป็นด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ แต่ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการประเมินผลนั้นระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยทั้งนี้การที่ประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอาจเกิดจากความคิดของประชาชนที่คิดว่าในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทางประชาชนไม่ได้มีหน้าที่ในการดำเนินการ เป็นหน้าที่ของภาครัฐร่วมกันตัดสินใจและประเมินผลและสอดคล้องกับ Pinthong (1982 : 62) ได้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ขั้นตอน คือ (1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา (2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม (3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน (4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ที่มีเพศต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันเช่นกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

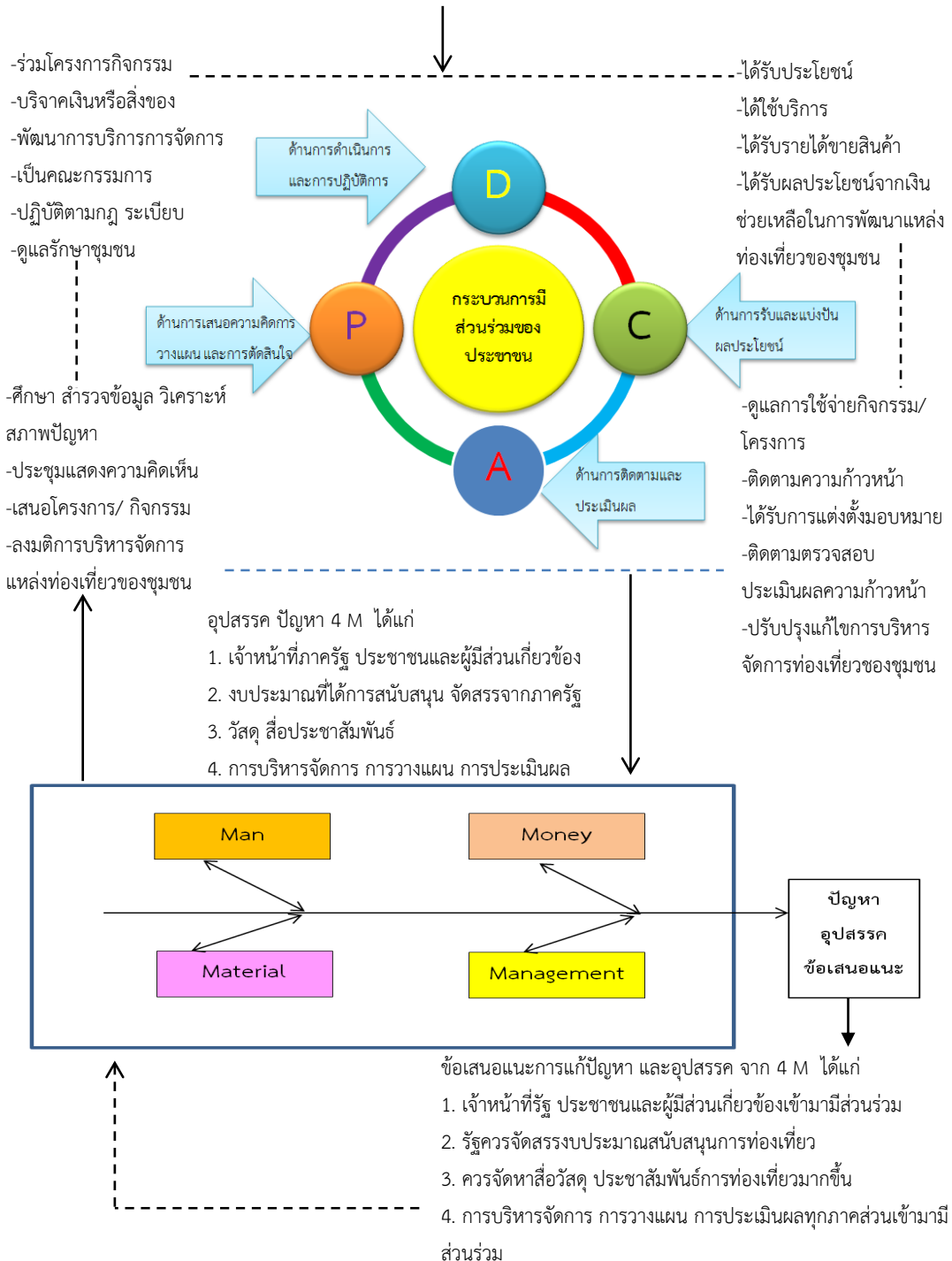
ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์โดยรวม พบว่า โดยรวมประชาชนที่มี อายุต่างกัน มีสถานภาพต่างกัน มีระดับการศึกษาต่างกัน และที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ Chaengpho (2011 : 226) ได้วิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา ตลาด 100 ปี สามชุก

ตำบลสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรเพศด้านร่วมดำเนินการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านร่วมตัดสินใจ เพศชายมีค่าเฉลี่ยมากกว่าเพศหญิง ด้านร่วมรับผลประโยชน์โดย เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยมากกว่าเพศชาย และด้านร่วมติดตามและประเมินผลโดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยมากกว่า เพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามอายุพบว่าโดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมดำเนินการ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ .05 ส่วนด้านรับผลประโยชน์ ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามอาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการมีส่วนร่วม และตามระยะทางพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ปัญหา อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอบางบาล จังหวัดบุรีรัมย์ที่พบมากที่สุด ได้แก่ ขาดงบประมาณจากภาครัฐเข้ามาสนับสนุน อย่างเพียงพอ ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง คนในชุมชนยังขาดความเข้าใจในการบริหารจัดการ การจัดการท่องเที่ยว ประชาชนไม่ได้รับผลประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ประชาชนใน ชุมชนไม่ได้ติดตามผลการจัดการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ Phutthicharoen (2011 : 83) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโรง อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัญหาอุปสรรค การ บริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล หนองโรง ภาพรวมของการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนรัฐบาลมีนโยบายในการบริหารจัดการ ท่องเที่ยวแต่ยังไม่ครอบคลุมทุกเรื่องหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่เข้ามาช่วยกำกับดูแล ทั้งในเรื่องของการให้ ความรู้ การเพิ่มศักยภาพของประชาชนในชุมชน มีการดำเนินการที่ล่าช้า ขาดการประชาสัมพันธ์

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการเสนอความคิดการวางแผน และการตัดสินใจ ประชาชน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ทุกภาคส่วนควรมีโอกาสศึกษา สார்วจข้อมูล วิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชนควรมีโอกาสแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะในที่ประชุม ร่วมลงมติ เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

1.2 ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ ประชาชน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ทุกภาคส่วนควรปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีมาตรการในการดูแลรักษาชุมชน เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรม เสนอความคิดการวางแผน และการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้ประกอบการด้านบริการการท่องเที่ยว ให้มีความรู้ทักษะและมาตรฐานการบริการและการจัดการ ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

1.3 ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ประชาชน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ทุกภาคส่วนควรมีโอกาสได้ใช้บริการหรือกิจกรรม โครงการของชุมชนและ ได้รับผลประโยชน์จากเงินช่วยเหลือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ได้รับรายได้จากกิจกรรม โครงการของชุมชน

1.4 ด้านการติดตามและประเมินผล ภาครัฐควรติดตามความก้าวหน้า ผลการดำเนินงานของโครงการ ประชาชน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ทุกภาคส่วนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลการใช้จ่าย ในกิจกรรม โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน หน่วยงานของรัฐแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ประชาชนเป็นผู้ติดตามตรวจสอบ ประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

1.5 ด้านการเปรียบเทียบ การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานในรูปแบบของชุมชนท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดมุมมองใหม่ๆ เป็นอีกวิธีการที่มีความสำคัญในการพัฒนาระบบการทำงาน ของชุมชนท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน จากการบูรณาการของภาครัฐ เอกชน และประชาชน

1.6 ด้านปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัญหาด้านขาดงบประมาณจากภาครัฐเข้ามาสนับสนุนอย่างเพียงพอ ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ควรนำปัญหาดังกล่าวไปเสนอให้กับหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบจัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างเพียงพอ และเหมาะสม อาทิเช่น กรมการท่องเที่ยว โดยกองพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ที่จะสามารถจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนา ปรับปรุง หรือฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมตลอดเวลาในการบริการ

นักท่องเที่ยว , ท้องถิ่น เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแล ประสานงาน วางแผนการดำเนินการร่วมกับคนในชุมชน พร้อมทั้งสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานควบคู่กันไป

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาความต้องการ ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว เพื่อจะได้รับทราบความต้องการ ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุงการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนให้ดีขึ้นต่อไป

2.2 ควรทำการวิจัยการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เพื่อจะได้รับทราบมุมมองที่หลากหลายครบทุกด้าน จะได้นำข้อมูลไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้ครบทุกด้าน

2.3 ควรทำการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวให้พัฒนาสู่ระดับสากลและมีความยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- Chaengpho, P. (2011). **Public participation in ecotourism management. A case study of 100 years Sam Chuk floating market, Sam Set Subdistrict, Sam Chuk District, Suphan Buri Province.** Master of Education Thesis Department of Development Studies Graduate school Silpakorn University. [In Thai]
- Chantawanit, S. (2010). **Qualitative research methods.** 18th edition, Pimluck, Bangkok:Publisher of Chulalongkorn University. [In Thai]
- Department of Tourism. (2556). **ASEAN Tourism Strategic Plan 2011 –2015 : AESAN Secretariat.** Jakarta. Indonesia. [In Thai]
- Phutthicharoen, T. (2011). **Community tourism management of the local government organization.** Local: A case study of Nong Rong Subdistrict Administrative Organization, Phanom Thuan District, Province. Kanchanaburi. Independent Study Report, Master of Public Administration College of Local Administration Khon Kaen University. [In Thai]

- Songthip, K. (2014). **People Participation in Ecotourism: A Case Study of Wat Takian Floating Market, Bang Kruai District, Nonthaburi Province.** Master of Arts Degree Tourism Management Program Faculty of Tourism and Hospitality Graduate school Dhurakij Pundit University. [In Thai]
- Thailand Institute of Scientific and Technological Research (1997). **The action to formulate policies Tourism for ecological preservation.** Bangkok: Institute of Science and Technology Of Thailand. [In Thai]

